

frugtproducerende smaa Jordbrugere her i Danmark, er indledet en ret betydelig Export over Esbjerg og paataget Forpligtelser til Leveringer af meget store Kvantiteter Frugt. Jeg skal saaledes nævne, at der, saavidt mig bekjendt, var et Kjøbenhavnsk Hus, der havde paataget sig at levere flere Tusinde Pund Tomater — blot for at nævne en enkelt Ting; det gjælder ikke blot denne Exportgjenstand, som navnlig for vort mindre Landbrug har en temmelig stor Betydning, men ogsaa andre Exportgjenstande. Efter at disse Kontrakter vare afsluttede, og vedkommende Kjøbmænd vare blevne forpligtede til disse Leveringer, meddelte det forenede Dampskibsselskab — saaledes er det blevet mig berettet — at det havde fundet sig foranlediget til at forhøje Taxterne med 150 pCt. Det er jo ganske klart, at det er fuldstændig ødelæggende for hele Exporten. Naar man i Forveien veed, at Taxterne blive forhøiede med 150 pCt., betinger man sig enten andre Priser eller gaar en anden Vej med sine Varer, hvilket jo var muligt. Men efter at alle Forpligtelserne ere indgaaede, Afkorderne ere sluttede og Priserne fastsatte, kommer det forenede Dampskibsselskab, efter hvad der er mig meddelt, bag efter og forhøier Taxterne med 150 pCt. og gjør derved hele denne Udsærl, som har den største Betydning for vort mindre Landbrug, til en Tabss i Stedet for til en Indtægtskilde. Som sagt, jeg har denne Meddelelse fra et Sted, som jeg med stor Forhøielse skal meddele den høitærede Minister, naar vi komme i Udvalg, men som jeg ikke anser mig for berettiget til at nævne her i Salen; jeg anser det for en Autoritet saa betryggende som vel muligt. Hvis det forhold sig saaledes, vil det bevise, at man ikke kan være forsigtig nok overfor det forenede Dampskibsselskab. Det vil vise noget Mere; det vil vise, at det Selskab er aldeles ubrugeligt som Grundlag for vor store Export. Da maa Staten selv overtage Driften. Det er klart, at fra Statens Side vil man aldrig kunne vente en saadan Genhenslshed som den, der foresligger her i dette Tilfælde; men det er ogsaa den eneste Garanti, man kan faae for, at det ikke sker. Den høitærede Minister kan, hvad jeg ikke tvivler, den ærede Minister ogsaa har gjort denne Gang, anvende den allerførste Forsigtighed og Umage og tage alle de Garantier og Kauteler, man kan, for at sikke sig, at der fra Dampskibsselskabets Side ikke sker Noget, der er et Misbrug af Vandets Landbrugs og Handelsstand; han kan dog ikke sikke sig, at der ikke er Ting, han ikke kan have forudsat, eller ikke indtræder. Om

stændigheder, hvorigjennem en Salme eller Huller i Kontrakten kunne benyttes paa en saadan Maade. Men sker der noget Saadant, er det en stor Kalamitet; et Forhøielse af Transit eller Fragtpriiserne paa Flæst eller Smør rammer en stor Del af Landet, men kun den mere velhavende Del, men Forhøielset af en saadan Taxt som den, jeg her nævnte, gjør Arbeidet ganske spildt og illusorisk for en stor Del af vore Husmænd, der maatte efter vor egen Opfordring, efter Statens Tilskyndelse, har gjort Alt, hvad de kunne, for at arbejde deres Bedrift op ved Fremhjælp af Frugthaven. Som sagt, hvis dette forhold sig saaledes — hvad jeg haaber, vil blive nærmere undersøgt — foreligger der hyderligere Bevis for, hvor nødvendigt det er, at Esbjerg-Ruten kommer ud af private Spekulanters Hænder og kommer over i Statens Hænder. Det er den samme Betragtning, der her maa gjøre sig gjældende, som har gjort sig gjældende med Hensyn til Jernbanevæsenet. Det er Transportmidler, der har saa stor Betydning for hele Landets økonomiske Udvikling, særlig for Smaamaandens, at det ikke kan gaa an, at de bruges til at berige enkelte Selskaber eller enkelte Personer; der maa den nationaløkonomiske, den sælles Interesse være den overvejende, og det kan man ikke vente af private Selskaber. Man kan ikke forlange, at private Selskaber, der bestaa af Aktionærer eller Driftsherrer, som maa tage deres privatøkonomiske Hensyn, skulle tage andre Hensyn end disse. Det er umuligt og ganske urimeligt. Man maa derfor lade en saadan Institution gaa over i Statens Hænder; det er den eneste Maade, hvorpaa dette kan løses paa en for Samfundet virkelig betryggende Maade.

Jeg skal foruden de Ting, jeg har antydte, omtale en Ting, der ogsaa vil medføre ret betydelige Udgifter for Statskassen i den nærmeste Fremtid, det er Ordningen af Forholdene ved Ringkjøbing Fjord. Der har været nedsat to Kommissioner, en, der havde til Opgave at undersøge Skjernaa-Deltaets Afvandning, en anden, der skulde undersøge Vandstandsforholdene i Ringkjøbing Fjord. De to Ting staa i Forbindelse, man kan nemlig ikke afvande Deltaet, med mindre man sørger for, at Vandstanden i Fjorden er saa lav, at Vandet kan komme bort fra Skjernaa. Disse to Kommissioner have arbejdet, saa længe jeg kan huske, at vi have beffæstiget os med Finanslovs-overveielser, disse Skjernaa og Ringkjøbing Historier ligge i alt Fald tilbage i Guldhæderne, og det er ved herfra givne Bevillinger, at Kommissionerne ere blevne